

Tilburg University

Veilig werken aan sportevenement

Cremers, Jan

Publication date:
2014

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Cremers, J. (2014, Jun 12). Veilig werken aan sportevenement.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

FNV – Europa Nieuws

Inhoudsopgave:

Nieuws uit Brussel	2
Structuur EU: Programma belangrijker dan poppetje?	2
Economische unie: Veilig werken aan sportevenement	2
 Verdieping	4
Economische unie: Landenspecifieke aanbevelingen 2014	4
 Agenda	6

Nieuws uit Brussel

Structuur EU: Programma belangrijker dan poppetje?

Op 9 juni vond er in Stockholm een informele bijeenkomst plaats tussen de Minister Presidenten van het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Nederland en de Duitse bondskanselier Merkel. Gespreksonderwerp was de kandidatuur van de Luxemburgse Juncker (EPP Spitzenkandidat) voor het voorzitterschap van de Europese Commissie. Het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Nederland schijnen grote reserves te hebben bij de kandidatuur van Juncker. Hoewel deze Nederlandse tegenstand niet blijkt uit de [berichtgeving](#) aan de Kamers: *“de nieuwe voorzitter van de Commissie (dient) een hervormingsgezinde persoon... te zijn die richting kan geven aan het benodigde veranderingsproces en die zorg kan dragen voor een focus van de Europese Commissie op hoofdzaken”*. Belangrijker is nog dat tijdens de G7 bijeenkomst van vorige week besloten is dat de Raad eerst overeenstemming over de prioriteiten voor de nieuwe Commissie wil hebben, alvorens men spreekt over de persoon. Zoals we al berichtten, spraken de staatshoofden en regeringsleiders daarom op 27 mei ook al over de prioriteiten voor de nieuwe Commissie. Premier Rutte benadrukte daar dat *“Europa de komende vijf jaar op een nieuwe leest moet worden geschoeid”*. Het scheppen van werkgelegenheid en economische groei is de belangrijkste opgave voor de EU, daarbij moet volgens Rutte de prioriteiten benadrukt worden *“dat de Unie zich dient te richten op hoofdzaken, en dat de principes van subsidiariteit en proportionaliteit leidend dienen te zijn voor het optreden van de Unie”*.

Economische unie: Veilig werken aan sportevenement

Een week voor de start van het WK voetbal 2014 in Brazilië zijn drie stadions nog niet opgeleverd. Het WK-2022 in Qatar is niet alleen in het nieuws vanwege steekpenningen bij de uitverkiezing; sinds de werkzaamheden begonnen (in 2010) vonden naar schatting ruim 1300 arbeidsmigranten uit India en Nepal de dood bij de aanleg van de stadions en de benodigde infrastructuur.¹ Amnesty International, meerdere Ngo's en de internationale vakbeweging slaan alarm over mensonterende arbeidsomstandigheden.²

Kan de voorbereiding van megasportevenementen ook anders en kunnen arbeidsomstandigheden beter worden meegenomen?³ Hieronder een analyse van enkele recente Olympische Spelen.

De Olympische Spelen in steden als Barcelona (1992) en Sydney (2000) verliepen nog relatief goed. De bouwvakbonden benutten *Barcelona-1992* om te werken aan betere arbeidsvoorwaarden. Na een diepe bouwcrisis (tussen 1975-1985) stonden cao-partijen lijnrecht tegenover elkaar in een industrie met een slecht imago. Een algemene staking leidde in september 1988 tot afspraken, variërend van verbeterde arbeidsvoorwaarden, informele arbitrage en controle op de naleving van veiligheid en gezondheids- voorschriften. Mede daardoor was (tot de aflevering in 1992) sprake van een voor de Spaanse bouw relatief laag aantal arbeidsongevallen: 'slechts' 12 met een dodelijke afloop.

Sydney-2000 had oog voor veiligheid

Sydney-2000 was een project in het teken van de samenwerking tussen de Olympische Coördinerende Autoriteit, de lokale en nationale overheid, de betrokken private partijen, de ondernemingen en de bonden. Overheid en vakbeweging tekenden een memorandum met een gedragscode en conflictregeling. Bij de aanbesteding werden uitsluitend bedrijven met een goed veiligheidsblazo en sociaal beleid toegelaten. Algemeen verbindende projectcao's golden voor hoofd- en onderaannemers. Er was veel aandacht voor scholing en verdere vakopleiding (on-site en off-site), inclusief intensieve veiligheid en gezondheidstraining. De oplevering was negen maanden voor de start, zonder grote kostenoverschrijdingen, met relatief gunstige arbeids- verhoudingen en slechts één ongeval met dodelijke afloop.

Athene en Peking waren minder glansrijk. Bij de spelen van *Athene-2004* ontbraken een strakke planning en goed financieel beheer, waardoor tot vlak voor het begin onzekerheid bestond over de oplevering. Malafide aannemers zorgden voor dramatisch hoge kostenoverschrijdingen en de overheid verloor elke voortgangscntrole. De werkdruk resulteerde in hoge werkintensiteit, zwart werk, onverantwoord lange werktijden en veel arbeidsongevallen. Kostenramingen kwamen in 2011, zes jaar na de spelen, uit op zo'n 36 miljard euro.

Schrijnende verhalen Peking-2008

Met een oplevering eind 2007 leek *Peking-2008* voorspoedig te verlopen. De totale kosten werden geraamd op 21 miljard euro. Gebruikmakend van 300.000 plattelandsbewoners werd een indrukwekkende reeks accommodaties uit de grond gestampt. De minimumlonen werden met 30% verhoogd. De werkomstandigheden waren echter slecht, met onveilige werkplekken, lange werkdagen, geen vergoeding voor overwerk, onverzekerde arbeiders, een hoge werkdruk, veel repressie via boetes en dwang door te werken bij ziekte. De schrijnende verhalen kwamen pas midden 2007 naar buiten.

Sportevenementen van deze omvang stellen alle betrokkenen voor grote uitdagingen. Voor werknemers zijn er zowel kansen als risico's, met perspectief op enkele jaren werkgelegenheid en de bijbehorende vergroting van vakbekwaamheid. De projecten kennen echter ook een grote tijds- en werkdruk, met als gevolg een verhoogd risico op arbeidsongevallen. De belangenbehartiging van een voortdurende wisselende werknemerspopulatie uit binnen- en buitenland, met een aaneenschakeling van hoofdondernemingen en onderaannemers uit verschillende bedrijfstakken en uiteenlopende arbeidsvoorwaarden en arbeidscontracten, is niet eenvoudig. Meestal betreft het klanten (in dit geval het IOC, bij het WK de FIFA) die gevoelig zijn voor negatieve publiciteit.

In de samenwerking tussen vakbonden, ondernemingen en regio doen zich nieuwe mogelijkheden voor op het terrein van vakopleiding en bijscholing. De enige garantie voor goed werk en tijdige leveringen lijken: een strakke regie, een selectie van betrouwbare ondernemingen in de aanbesteding, degelijke afspraken tussen alle betrokken partijen, inclusief toezicht op de naleving, en een goed pakket arbeidsvoorwaarden. Hiermee wordt het risico van vertragingen het meest beperkt. Dit leidt tot lagere supervisiekosten, minder arbeidsconflicten, verlies aan productietijd en minder overschrijdingen. En uiteindelijk tot lagere kosten en beter en veiliger werk. En daar is het toch allemaal voor te doen.

[Column Jan Cremers, senior-onderzoeker bij AIAS \(UvA\)](#)

¹ De Qatar-regering heeft toegegeven dat in 2012 en 2013 in totaal 964 werknemers omkwamen. Zie het artikel in de Guardian. ²Zie bijvoorbeeld Amnesty en een rapport van de International Trade Union Confederation. ³Het 'European Institute for Construction Labour Research' (CLR) onderzocht in 2011 de ervaringen met de Olympische Spelen (sinds Barcelona 1992) vanuit sociaaleconomisch oogpunt, werkgelegenheid en langetermijn- perspectief. Zie: Olympic sites: a celebration of Olympic values? CLR-News 2-2011, Zeggenschap publiceerde in juni 2012 de samenvatting 'Olympisch vuur of alleen maar duur?'.

Verdieping

Economische unie: Landenspecifieke aanbevelingen 2014

Op 2 juni publiceerde de Commissie de landenspecifieke aanbevelingen aan 26 lidstaten in het kader van het Europees semester (niet aan Griekenland en Cyprus die nog onder een steunprogramma vallen). De landenspecifieke aanbevelingen zullen op 8 juli door de Ecofin Raad (ministers van Financiën van de EU) worden aangenomen. Daarna moeten de lidstaten de aanbevelingen meenemen bij de opstelling van hun nationale begrotingen en bij de uitwerking van andere beleidsmaatregelen voor 2015.

De Commissie benadrukt in haar [algemene verslag](#) dat de economische groei in 2014-2015 ongelijk en broos blijft, daarom moeten de lidstaten vast houden aan de strikte begrotingsdiscipline en hervormingen. De hoge werkloosheidsniveaus en de “moeilijke sociale situatie” zullen slechts langzaam verbeteren en het zal tijd kosten om het grote investeringstekort aan te vullen.

Commissievoorzitter [Barroso](#) zei op de persbijeenkomst: **"Het gaat erom de lidstaten te helpen de crisis definitief achter zich te laten en wederom op weg te zetten naar groei, waarbij de landenspecifieke aanbevelingen fungeren als een kompas dat de te volgen richting aangeeft. De in heel Europa geleverde inspanningen en gebrachte offers beginnen vruchten af te werpen. De groei trekt aan en vanaf dit jaar zullen we een – zij het nog steeds te bescheiden – stijging van de werkgelegenheid zien. De fundamentele uitdaging waar de EU thans voor staat, is van politieke aard: hoe kunnen we ervoor zorgen dat hervormingen op steun kunnen blijven rekenen nu de druk van de crisis wegebt? "**

De Commissie stelt voorop dat door haar eerdere aanbevelingen (2011, 2012 en 2013) de economische groei is teruggekeerd, de overheidsfinanciën blijven verbeteren zodat het totale begrotingstekort van de lidstaten in 2014 daalt tot onder de grenswaarde van 3% van het bbp. De Commissie beveelt aan de buitensporigtekortprocedure ten aanzien van Oostenrijk, België, Tsjechië, Denemarken, Slowakije en Nederland stop te zetten, waardoor het aantal landen waartegen een buitensporigtekortprocedure loopt, afneemt tot 11 (van 24 in 2011).

Omdat het economisch herstel ongelijk gespreid en kwetsbaar is, moeten de structurele hervormingen van de economieën worden voortgezet, met name om de hoge werkloosheid, ongelijkheid en armoede aan te pakken. En moeten de lidstaten overstappen op een “werkgelegenheidsvriendelijker belastingheffing”, een betere naleving van de belastingwetgeving, en bestrijding van belastingfraude. De Commissie benadrukt tevens dat de banksector verder moet stabiliseren en lidstaten ook alternatieve financieringsvormen voor het MKB moeten ondersteunen.

[Nederland](#) krijgt 4 aanbevelingen van de Commissie:

1. Versterking van de begrotingsmaatregelen voor 2014 met het oog op de kloof van 0,5 % van het bbp op basis van de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissie. In 2015 moet de begrotingsstrategie aanzienlijk versterkt worden om te waarborgen dat de middellange termijn doelstelling wordt gehaald en dat de schuldregel wordt nageleefd. Uitgaven op onderwijs, innovatie en onderzoek moeten hierbij ontzien worden.
2. Meer hervorming van de woningmarkt door snellere beperking van de fiscale aftrekbaarheid van de hypotheekrente, door een marktgerichter prijsmechanisme op de huurwoningenmarkt, en door de huren in de sociale woningsector meer te koppelen aan de inkomens.
3. Hervormingen van de tweede pijler pensioenen met een passende intra- en intergenerationele verdeling van kosten en risico's. De geleidelijke verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd koppelen aan maatregelen ter verbetering van de inzetbaarheid van oudere werknemers. Hervorming langdurige zorg uitvoeren met oog voor borging eerlijke toegang en de kwaliteit van de diensten worden gewaarborgd.
4. Verhoging arbeidsmarktparticipatie, met name onderkant arbeidsmarkt, en beperking van negatieve fiscale arbeidsprikkels. Doorvoering van hervorming in de wetgeving ter bescherming van werknemers en in het stelsel van werkloosheidsuitkeringen en starheden op de arbeidsmarkt verder aan te pakken. In overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijk de ruimte te benutten ten behoeve van sterker gedifferentieerde loonsverhogingen door volledig gebruik te maken van het bestaande institutionele kader.

De eerste aanbeveling maakt duidelijk dat Nederland dan wel uit de buitensporige tekortenprocedure is, maar haar begrotingsdoelstelling waarschijnlijk niet gaat halen. Verdere bezuinigingen zijn -volgens de Commissie- nodig!

De vierde aanbeveling lijkt in eerste instantie op een aanbeveling voor een hogere looneis en hogere lonen in Nederland: "sterker gedifferentieerde loonsverhogingen" in overleg met sociale partners. Maar in het [werkdocument](#) van de ambtenaren van de Commissie wordt duidelijk dat het niet enkel om hogere lonen gaat, maar dat de Commissie de –naar verhouding grotere- inkomensgelijkheid en het bindende karakter van sectorcao's geen goede zaak vindt. De Commissie beveelt aan dat binnen sectoren meer onderscheid aangebracht wordt tussen bedrijven: *"Door de ruimte in het institutionele kader te benutten voor sterker gedifferentieerde loonsverhogingen zouden de inkomens van huishoudens en de interne vraag kunnen worden ondersteund zonder dat dit ten koste gaat van de winstgevendheid of het concurrentievermogen van bedrijven. Als loonstijgingen sterker worden gedifferentieerd tussen bedrijven en bedrijfstakken en nauwer worden afgestemd op stijgingen van de productiviteit, zou tevens een krachtiger stimulus kunnen worden gegeven voor een herallocatie van de productiefactoren en daarmee de algehele efficiëntie van de productie kunnen worden verbeterd"*.

Daargelaten dat wij er toch vanuit gaan dat een zekere mate van inkomensgelijkheid een goede zaak is, daargelaten dat sommige bedrijven –die het goed doen- hun werknemers best wat makkelijker een loonstijging zouden moeten kunnen geven, ziet differentiatie natuurlijk niet enkel op hogere lonen maar op meer onderscheid tussen lonen. Een aanbeveling van de Commissie dus tot meer onderscheid tussen lonen, in sectoren, bedrijfstakken en bedrijven. Dat betekent dat we –volgens de Commissie dan- minder sector cao's zouden moeten afsluiten en die al helemaal niet algemeen verbindend zouden moeten verklaren. De Commissie gaat uit van de idee dat meer concurrentie op bedrijfsniveau groei genereert en dat lonen daartoe de belangrijkste driver zijn. Maar het bizarre is dat de Commissie helemaal geen bevoegdheid heeft op het terrein van lonen: lonen vallen onder de (nationale) autonomie van sociale partners. De FNV heeft daarom gevraagd aan de Nederlandse overheid om aan de Commissie en de andere lidstaten heel duidelijk te maken dat sociale partners over de nationale loonontwikkeling gaan, niet de Nederlandse overheid en ook niet de Europese Commissie!

12
Juni
2014

FNV – Europa Nieuws

Agenda

- ✿ **10 Juni:** [Brussels Economic Forum 2014 – “Sustaining the Recovery: Strategies and Policies for Growth and Stability”](#)
- ✿ **11-12 Juni:** Steering en Executive Committee, ETUC
- ✿ **18 Juni:** [Frailty conference](#)
- ✿ **20 Juni:** [Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council](#)

FNV VAKCENTRALE, TEAM EUROPA
POSTBUS 8456
1005 AL AMSTERDAM

T: +31 (0)205816520
EUROPAMAGAZINE@VC.FNV.NL